

K L E N O T Y SLOVENSKEJ FLÓRY

Klenoty v prírodnom prostredí

K sérii úspešných výstav, ktorými sa v posledných rokoch prezentuje SNM - Prírodovedné múzeum v Bratislave, patrila i expozícia **Klenoty flóry na fotografiách Dušana Slívku** v jarných mesiacoch tohto roku.

Umelecký fotograf Dušan Slivka, absolvent pražskej FAMU, žije a tvorí v Banskej Bystrici. Už viac ako dve desaťročia fotografuje rastliny. Spolupráca s botanikmi, ochrancami prírody i nadšenými amatérmi mu umožňuje preniknúť objektívom fotoaparátu k najvzácnejším biotopom. Na jeho fotografiách žiaria v jarnom protisvetle, vynikajú pri bočnom osvetlení, alebo sa skvejú pred tmavým pozadím, obzvlášť rastliny s atraktívnym kvetom alebo súkvetím.

Autorky scenára výstavy RNDr. Jana Uhlířová a RNDr. Marta Vozárová vybrali z veľkého počtu fotografií tie, na ktorých sú vzácne, ohrozené, zraniteľné a endemické druhy rastlín na Slovensku. Výstavou reagovali na program IUCN. Exkluzívnym pôsobením kvetov na fotografiách a pestrosťou farieb vyvolaným estetickým zážitkom snažili sa vzbudiť záujem o prírodu a základnými ekososozologickými informáciami o jej ochrane.

Pri výchove k ekologickému poznaniu by zvýšilo účinok, keby na časti fotografií namiesto neutrálneho a neostreho pozadia boli lepšie rozoznateľné rastlinné spoločenstvá a prostredie, kde žijú vzácne a ohrozené druhy flóry Slovenska.

Štefan Maglocký

O hľadání nádeje pre život uprostred ekologickej krízy

Hana Librová: **Pestří a zelení (kapitoly o dobrovolné skromnosti)**. Vydala Veronica a Hnutí Duha. Brno 1994, 218 s., 30 fotografií.

Známa brniánska sociologička Hana Librová sa svojou knihou „Pestří a zelení“ (samozrejme na recyklovanom papieri) zaradila k hľadajúcim riešenie ekologickej krízy. Východiskom jej uvažovania je neodškriepiteľný fakt tejto krízy a jej zdroje identifikuje v hustom zaľudnení Zeme a priemyselnom systéme postavenom na rastúcej spotrebe hmotných statkov. Zastáva názor, že človek by nemal hľadať riešenie v rafinovanejšom pôsobení na prírodu, ale v zmene svojej hodnotovej orientácie a potrieb, v radikálnej premene svojho životného štýlu (s. 12).

Aj keď sa autorka zamýšľa nad koreňmi súčasného hodnotového zamerania obyvateľov nášho regiónu, ktoré vidí predovšetkým v evolučnej výbave človeka, v našom zakotvení v európskej kultúre a judaisticko-kresťanskej tradícii, predsa najviac ju trápí otázka: „Je vôbec nejaká nádej, že by sa v dohľadnom čase mohlo v hodnotovej orientácii bežného Európana niečo zmeniť?“ (s. 17). Keďže si ekologická kríza vyžaduje ešte i rýchlu zmenu, zaujíma ju, aká je jej pravdepodobnosť. Okrem toho, zmena ľudských hodnôt a spôsobu života by bola účinná len vtedy, ak by sa týkala veľkej časti ľudstva. Ale aj v tom prípade by bola namiesto otázky, či už nie je neskoro, lebo degradácia biosféry veľmi pokročila a ekologicky škodlivé faktory pôsobia so silnou zotrvačnosťou, dokonca nezná-

mym spôsobom môžu svoje účinky navzájom znásobovať.

Poznanie, že chod vecí smeruje ku katastrofe, vedie však autorku k existénčne dôležitým otázkam: Stráca tým môj život zmysel? Mám sa oddať pocitu beznádeje? Jej odpoveď je: V nijakom prípade, v istom zmysle dokonca naopak (s. 41).

Nádej nechápe ako nečinné čakanie, ale ako ústrednú, v bytí zakorenenu aktivitu, spriaznenú s vôľou. Nádej sa vždy viaže na určité spoločenstvo, na rozdiel od beznádeje, spájajúcej sa so samotou. Autorka sa vydáva hľadať všetky možné štrbiny v ekologickej beznádeji a je jej ľahostajné, či to nimi prebleskuje zeleno, dúhovo pestro, ostro či matne (s. 51).

O cestách a výsledkoch tohto hľadania, ktoré mali r. 1992 podobu sociologického výskumu, hovorí ťažisková kapitola Ekologicky priaznivý život. Pokladajúc ochranu prírody za najúčinnnejšiu, ba jedinou zbraň proti zrýchľujúcej sa entropickej deštrukcii Zeme, orientuje sa pri výbere výskumnej vzorky na dva typy ľudí. Prví sa z presvedčenia zúčastňujú ochranárskych a ekologických aktivít (nazýva ich „zelení“), život